

## Avl for stærkere ungdyr

Anders Fogh (NAV/SEGES), Elina Paakala (NAV/Faba), og Emma Carlén (NAV/Växa Sverige)

*I november 2014 introducerede NAV et avlsværdital for ungdyroverlevelse. I første omgang vil indekset kun blive beregnet for afprøvede tyre, men i 2015 beregnes også avlsværdital for unge tyre, som kun har genomisk test*

Kalve og ungdyr, som dør i opdrætsperioden, forringer det økonomiske resultat. Det skyldes, at en høj dødelighed eksempelvis resulterer i færre kvier til udskiftning eller slagtning, større opdrætsomkostninger, samt højere dyrlæge omkostninger. Samtidig er det også et problem i forhold til dyrevelfærd.

Indeks for ungdyroverlevelse offentliggøres på websiden "NAV søgning på tyre", når tyrene har et tilstrækkeligt antal afkom. Viden om ungdyrenes overlevelse er tilgængelig, før tyrenes døtre kælver, og avlsværdital for ungdyroverlevelse er derfor tilgængeligt, før tyren har avlsværdital for ydelse, yversundhed og eksteriør.

### To perioder for kvier og ungtyre

I indeks for ungdyroverlevelse indgår registreringer fra både kvier og ungtyre. For tyrene er det overlevelse op til seks måneder. For kvier er det overlevelse op til 15 måneder.

For både kvier og tyre er opdrætsperioden opdelt i to dele. Den tidlige periode er fra dag en til dag 30 efter fødslen, mens den sene periode er fra dag 30. efter fødsel til hhv. dag 184 for tyre og dag 458 for kvier. Den vigtigste årsag til at opdrætsperioden er delt i to, er, at den avlsmæssige sammenhæng mellem de to perioder er moderat (0,5). Dette indikerer, at det er forskellige gener, der påvirker overlevelse af kalve, der er få uger gammel, og kalve, der er flere måneder gammel.

En anden grund til en opdeling af opdrætsperioden er, at en meget stor del af tyrekalve flyttes til slagtekalveproducenter, og nogle af kvierne flyttes til kviehoteller omkring dag 30 efter fødsel. Opdeling af opdrætsperiode gør det muligt at foretage en mere korrekt justering for besætningsmiljø.

### Lav arvbarhed men stor variation

Arvbarhederne for de to tidsperioder hos ungtyre og kvier er lave (1-3 %). Afprøvede tyre har dog store afkomsgupper, hvilket betyder, at de opnår høje sikkerheder på avlsværditalene.

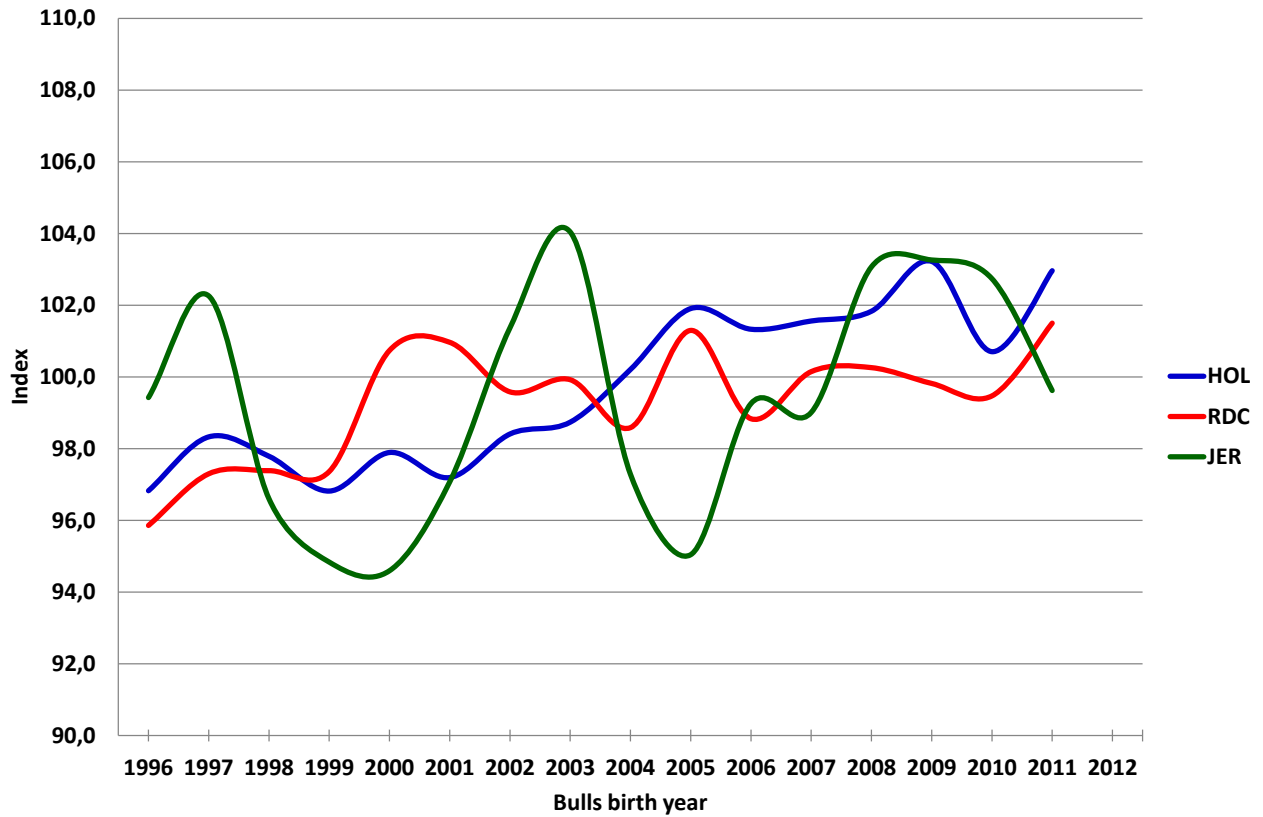
Der er store forskelle i overlevelseshøjder mellem afkom efter gode og dårlige insemineringstyre. I tabel 1 er vist et eksempel på to tyre med meget høj (124) og meget lavt (76) indeks for ungdyroverlevelse. Kalve og ungdyr efter den gode tyr har højere overlevelseshøjde end kalve og ungdyr efter den dårlige tyr.

Tabel 1. Eksempel på forskelle i andel af kalve som overlever for to tyre

	Tyr med indeks på 124		Tyr med indeks på 76		Forskel i overlevelse (%)
	Antal kalve	Overlevende (%)	Antal kalve	Overlevende (%)	
Kvier, tidlig periode	3400	97,9	4300	97,0	0,9
Kvier, sen periode	2200	98,5	4200	94,6	3,9
Tyre, tidlig periode	2100	97,2	4400	95,1	2,1
Tyre, sen periode	2000	97,1	4100	91,6	5,5

### Ingen fremgang for ungdyrooverlevelse

Den avlsmæssige udvikling har været meget flad i de seneste 20 år (figur 1). Det betyder, at overlevelseshraten ikke har været påvirket avlsmæssigt i perioden.



Figur 1 Avlsmæssig udvikling i ungdyrooverlevelse for RDC, Holstein og Jersey tyre født fra 1996-2011